

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Tabla de materii pe anul 1930 a apărut și se trimite abonaților în curent cu plata abonamentului.

Se pune în vedere abonaților în restanță de a grăbi achitarea sumelor datorite pentru complectarea colecțiilor.

Andrei Rădulescu. — *Eftimie Antonescu*: „Codul comercial adnotat.”

Chiril Alimănescu. — *Un caz privitor la tutelă.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S.-U.*: Constituționalitatea legilor.

Inalta Curte de Casație și Justiție S. III-a. — Contencios administrativ.

Curtea de Apel din București, S. V. — Poprire. — Creditor popritor. — Dovada creanței.

Curtea de Apel din Iași S. I. — Asigurare. — Incendiu — Daune.

Curtea de Apel din Craiova S. I. — Cambie. — Aval.

Tribunalul Ilfov S. I. com. — Lucru judecat.

Jurisprudența Străină. — Interpretarea hotărârilor.

Bibliografie.

Eftimie Antonescu. „Codul Comercial adnotat”

Utilitatea comentariilor doctrinare și a jurisprudenței este, în afară de orice discuție, în lumea celor care înțeleg noțiunea Dreptului și rolul lui în societate. În special jurisprudența are o importanță deosebită. Ori cât i se mai discută uneori însușirea ca izvor de Drept, ea ocupă azi locul prim în aplicarea și evoluția Dreptului. Ea are precădere față de doctrină, spre deosebire de ce s'a petrecut în prima jumătate a secolului XIX și deseori călăuzește pașii legiuitorului. Produsele jurisprudențiale sunt elemente indispensabile pentru aplicarea legilor. Aceste produse sunt pentru jurist ceace sunt rezultatele cercetărilor din laborator pentru medic și omul de știință și cu mult mai presus de ceace sunt documentele pentru istoric. Produsele jurisprudenței nu reprezintă numai ceace a fost, ceace s'a judecat, ci au însușirea de a impune interpretului, practicianului, imprecinatului un anumit fel de a înțelege legea, un anumit fel de a lucra, uneori mai cu putere chiar decât legiuitorul.

Se înțelege dar ce valoare socială are jurisprudența și ce reprezintă lucrările, în care este adunată și sistematizată, uneori adnotată.

De aceea, în uitimele decenii, chiar în țările cu Drept codificat, cum sunt cele din Europa continentală, publicațiile de jurisprudență au luat o mare dezvoltare

și formează cea mai însemnată parte din biblioteca juristului.

Nu trebuie să se creadă, însă, că orice publicație cu titlul de cod adnotat este o lucrare de valoare după cum nu trebuie nici să se creadă că toate lucrările de acest fel n'au nici o valoare.

Se întrebunțează, e adevărat, mai ales în timpul din urmă, la noi procedeu de a tipări numai textul legii cu 2-3 jurisprudențe în josul articolelor și de a o prezenta ca lege adnotată. E vădit că acest procedeu nu urmărește decât scop comercial și neîndoios că trebuie privită în consecință. Sunt însă și publicații întocmite cu metodă științifică și care merită calificarea de lucrări valoroase.

Una din aceste lucrări este *Codul comercial adnotat de D-l Eftimie Antonescu Consilier la Inalta Curte de Casație și profesor la Academia de Comerț*, scriitor juridic cu o activitate de mulți ani și premiat de Academie pentru un volum din această operă în prima ediție, acum 17 ani.

Autorul a început lucrarea înainte de 1910, când a apărut primul volum și și-a propus să scoată în mai multe volume — la început credea 4 ceace era departe de ce s'a înfăptuit — întreg codul de comerț. Până la războiu a scos 3 volume iar după, a fost nevoie să scoată o nouă edițiune din acestea, mărindu-le și să adauge 1 volum pentru partea I-a din materia falimentului. Din această lucrare avem apărute până acum 5 volume, afară de cele 2 din ediția I-a iar sub presă se află încă 2 volume; deci în total vor fi 7 volume, în care autorul speră să cuprindă întreg codul, ceace e discutabil față de extinderea dată materiei. Mai toate volumele din ed. II au între 7-800 pagini.

Dela început se vede că nu este vorba de o lucrare obișnuită, în care s'ar înșira câteva notițe dedesubtul articolelor și s'ar anunța ca un cod adnotat.

D-l Antonescu este între cel dintâi care au alcătuit la noi coduri adnotate, în chip științific, după metodele din țările cu cultură juridică serioasă, iar pe terenul dreptului comercial este necontestat cel dintâiu. De mai bine de 20 de ani l'a muncit gândul de a pune la îndemâna juriștilor și a oricui se interesează de această ramură a Dreptului codul de comerț prevăzut cu tot ceace este necesar pentru înțelegerea

lui. Și cu toate greutățile întâmpinate nu s'a dat învins iar azi izbutește să și vadă opera aproape înfăptuită și într'o formă din ce în ce mai îmbunătățită, mai întregită ca și țara căreia-i este destinată, mai completă și tot mai bogată în elementele necesare progresului juridic.

Această lucrare nu este cum titulatura ar îndreptăți să se creadă numai o adunare de jurisprudență. Adnotarea n'a fost înțeleasă ca de obicei, o punere de note sub texte ci într'un înțeles foarte larg. *Ea cuprinde sub fiecare articol, mai întâi o bogată bibliografie străină și română, până aproape la zi, ceea ce e de un mare folos. Urmează apoi lucrările pregătitoare italiene și române, alese cu rost și numai în măsura în care servesc pentru înțelegerea legii; în ultimele volume a dat și mai multă dezvoltare acestor lucrări și a adăugat și părți din acelea ale comisiei de unificare.*

După acestea avem comentariile textelor, în care s'a silit ca în forme concise să le explice cât mai bine, să expună diferite controverse căutând a le deslega prin punctul său de privire și să și întemeieze expunerea atât pe argumente proprii cât și pe numeroasele trimiteri la cei mai aleși reprezentanți ai doctrinei române și străine.

Aceste comentarii, rânduite în formă de paragrafe sunt destul de întinse; în multe părți apar ca articole de revistă dacă nu chiar ca mici monografii. Și dacă trimiterile la autori și la jurisprudență n'ar fi trecute în text s'ar evidenția și mai lesne caracterul de adevărate lucrări doctrinare, în care autorul n'a fost un simplu înregistrator al celor ce a găsit în diverse volume.

Printre aceste comentarii, sau în urma lor, este trecută *jurisprudența*, reprezentată prin foarte numeroase hotărâri ale diferitelor instanțe române și străine. *Aproape n'a rămas hotărâre importantă care să nu fie utilizată, cercetată, încadrată, sub textul respectiv și ceea ce se întâmplă foarte rar, au fost folosite și hotărâri nepublicate*, căutate deci cu multă osteneală, pe care n'o înțelege oricine, prin condicile instanțelor, ceea ce probează încă odată via dorință nu de a face o lucrare oricum ci o lucrare care să satisfacă toate pretențiile. Și iarăși trebuie relevat, nu orice hotărâre a fost trecută spre a mări volumul și nu așezată fără noimă, a unei judecătoria lângă a Casației sau altcum ci alese, cu o deosebită competență, numai acelea care merită a fi socotite ca formând jurisprudența, redacte prin însăși textele hotărârilor nu printr'o nouă redacție, ceea ce e de mare importanță; și toate aranjate sistematic după chestiuni și în mod cronologic.

Partea aceasta a jurisprudenței e așa de bogată că întrece uneori toate așteptările, ocupând zeci de pagini. De ex. în ediția de acum 17 ani erau 113 pagini la art. 3, acum sunt 251; la art. 98 erau 11 acum 28 pag., la art. 697-700 faliment sunt 40 pg.

Avem astfel aci un tablou exact atât al doctrinei cât și al jurisprudenței comerciale, care pe lângă

serviciile aduse practicei, arată și evoluția și tendințele lor.

Aproape peste tot în volumele ediției a doua a adăugat părți speciale pentru dreptul comercial din provinciile desrobite, dând lămuririle necesare pentru înțelegerea lor și pentru folosire în vederea unificării.

Trebue să relevăm că s'a făcut câte un *index bogat* înaintea fiecărui articol și la fiecare volum pentru a ușura cercetările precum și *table de texte* cu corespunzătoarele lor în diferitele legislații.

Această nouă ediție este ținută în curent cu ultimele publicații și jurisprudență. Lucrarea se prezintă, în noua ei formă, așa de mărită încât a fost nevoie ca unele volume să fie desfăcute în 2 cum s'a întâmplat cu primul și cu cel de acum asupra societăților care cuprinde numai partea referitoare la art. 77-146 din codul comercial român și legea comercială ungară rămânând ca partea II-a să cuprindă restul textelor dela societăți și legea austriacă.

Din cele schițate — fiindcă nu putem intra în mai multe dezvoltări — reiese că lucrarea d-lui Antonescu este, între lucrările similare române de drept comercial cea mai de valoare. Fără nici o îndoială ea poate fi comparată cu multe din cele mai de seamă ale străinătății.

Ea dovedește că, afară de alte însușiri, autorul are și o deosebită dragoste pentru dreptul comercial, precum și foarte mare perseverență pentru a ajunge, cu orice jertfe, la ținta propusă.

În vremea când munca intelectuală este așa de puțin apreciată iar ceice și jertfesc clipele libere, cercetând și scriind, sunt aproape ignorați este o adevărată mulțumire să vezi literatura juridică română îmbogățindu-se cu o astfel de lucrare și este o datorie să-i se pună în evidență valoarea.

Andrei Rădulescu

Consilier la Inalta Curte de Casație.
Membru al Academiei Române

UN CAZ PRIVITOR LA TUTELA

Dreptul la tutela legală a soției supraviețuitoare, despărțită de soțul său:—Perdere dreptului de folosință legală a soției în contra căreia s'a pronunțat divorțul.—Instituțiunea tutelului subrogat din dreptul francez.—Tutela provizorie; admisibilitatea, în caz de lipsa temporară din țară a tutorei legale.

Încetează din viață un soț, pe urma căruia rămân doi copii minori și o însemnată avere imobiliară; mama legitimă a acestor copii, fosta soție a decedatului divorțată în mod definitiv, lipsește din țară, fiind plecată în străinătate pentru mai mult timp, în vederea unor studii.

În această situațiune, în conformitate cu dispozițiunile art. 345 c. civil, tutela revine de drept soției supraviețuitoare, întrucât este generalmente admis, că această atribuțiune de tutelă, are loc chiar atunci când, căsătoria fusese desfăcută prin divorț, s'au luat copii din îngrijirea soțului supraviețuitor, ceea ce nu s'a întâmplat în cazul de față.

Tutela, — prin urmare, — se cuvine mamei co-

piilor, cu rezerva că dânsa nu va avea uzufructul legal al averii copiilor, conform art. 140 c. civil, întrucât despărțirea s'a pronunțat contra sa, și va fi răspunzătoare, nu numai de fond, ci va da socotelii de venituri ca orice tutore dativ; favoarea ce legea face soției în contra căreia s'a pronunțat divorțul de a-i se da de drept tutela copiilor săi, nu poate face să renască dreptul său de folosință asupra averii acestora, din care a decăzut odată cu rămânerea definitivă a hotărârei de divorț.

Urmează a examina, ce trebuie a se face, în cazul când mama, printr'o declarațiune, făcută și trimisă din străinătate, cu toate formele legale, arată că primește tutela, dar că nu se poate înapoia curând în țară.

În acest caz, este greu a concilia dreptul legal al mamei la această tutelă, cu interesul urgent al îngrijirii copiilor și al administrațiunii averii lor, în pericol de a se pierde sau risipi.

În urma cererii unei rude a defunctului, consiliul de familie alege copiilor un tutore dativ, încheierea lui este omologată de Tribunalul respectiv, în contra concluziunilor Parchetului, care a susținut, că nu se putea numi un tutore dativ, până la trecerea celor 40 zile, acordate de lege mamei pentru refuzarea tutelei și că ar fi fost locul numirii unui tutore ad-hoc sau provizoriu.

Beneficiul acestui termen este stipulat în favoarea femeii, așa că trecerea lui, fără ca dânsa să se fi pronunțat, nu ar putea legitima înființarea unei tutele dative, tăcerea sa neputând fi considerată ca o renunțare la tutelă, care trebuia să fie formală și expresă; trecerea termenului, prevăzut de art. 346 c. c., fără ca soția să se fi renunțat formal, constituie o prezumțiune că dânsa înțelege a primi sarcina tutelei, care-i revine de drept prin efectul legii, din chiar ziua morții soțului său.

Toată nedumerirea, ce ar putea exista asupra măsurilor de luat într'o asemenea împrejurare, provine din cauza că legiuitorul român, omițând a reproduce întreagă secțiunea V Cap. 11 Tx X, din „Codul Francez” (art. 420—426), din care a împrumutat toate celelalte dispozițiuni, relative la tutelă, nu a introdus și la noi instituțiunea *tutorei subrogat*, care există în Franța, și în căderea căruia ar fi intrat de a îngriji de persoana și averea minorilor până la sosirea tutorei legale.

S'a susținut că *tutorele subrogat*, în afară de atribuțiunile sale legale, ar avea și rolul de a fi un tutore supleant, sau un vice tutore, în diferite împrejurări, când necesitatea ar cere-o, dar nu fără nici o rezervă, ci cu aceia că numai atunci, când ar fi fost nevoie de un tutore ad-hoc,

În ultimul timp, însă a triumfat părerea contrarie, și anume: că *tutorele subrogat*, nu poate în nici un caz înlocui pe tutore, el nefiind decât un organ de control, și supraveghere al acestuia, sarcină, care în sistemul legislațiunii noastre revine numai instanțelor judecătorești.

Este necesar a se examina dacă în cazul de față, ar urma a se da minorilor un tutore ad-hoc.

Tutorele ad-hoc, după toate regulile de drept, se dă minorilor numai atunci, când tutorele nu-l poate reprezenta la un anumit act determinat, având interese contrarii; el se numește numai pentru o afacere specială, la care se mărginește funcțiunile sale, un asemenea tutore nu poate fi în niciun caz numit și însărcinat cu girarea unei tutele în lipsa tutorelui titular, deci în acest caz, nu s'ar putea numi un tutore ad-hoc, a cărui instituire are cu totul alt scop și este ordonată de lege în împrejurări anume determinate.

Rămâne a examina dacă într'un asemenea caz, ar fi admisibilă o *tutelă provizorie*.

La Romani, tutorele putea fi numit uneori pe un timp determinat și chiar sub o condițiune; *ad certus tempus, sed ex certo tempore, vel sub condițiune*

În doctrina modernă sunt două păreri în această privință: I) că o asemenea tutelă nu este cu puțință că ea ar fi ceva absurd, și nu este admisă nici în cazul unei tutele testamentare, arătând că interzicerea tutelei, provizorii este chiar rațională, întrucât interesează atât educația minorilor cât și administrațiunea averilor, ca să se evite schimbarea tutorilor, asigurându-se o continuitate în conducerea intereselor lor. II) chestiunea tutelei provizorii trebuie rezolvată după interesele minorilor, rămânând încredințată complet puterii Tribunalului, care administrează tutela.

Cred că această părere, dacă nu e cea mai juridică, este însă, cea mai practică, căci pune în mod foarte logic și echitabil interesul minorilor mai pe sus decât orice altă preocupare teoretică de tradiție sau de doctrină, admițându-se numirea unui tutore provizoriu, atunci când interesul minorilor, o reclamă.

În cazul arătat de noi, nu poate fi vorba de o tutelă dativă, căci aceasta ar presupune inexistenței incapacitatea, destituirea sau moartea soției supraviețuitoare.

Necesitatea minorilor de a fi îngrijiți și de a li se administra averea, imposibilitatea, pe de altă parte, a tutorei legale de a intra imediat în exercitarea atribuțiunilor sale, legitimează suficient numirea unui tutore provizoriu, până ce aceasta va putea veni a-și lua în primire copiii și averea, măsură care, departe de a constitui vre-un inconvenient pentru cineva, nu poate fi decât absolut necesară minorilor și averii lor.

Cu această ocaziune, cred nimerit a arăta că vechile noastre legiuri conțineau dispozițiuni superioare actualului cod civil, și cari este regretabil, că nu au fost menținute. Codul Andronache Donici arată: lipsa din țară a tutorelui pe timp mai lung de un an, constituie o incapacitate (§ C. 28) 101.

Cod. Calimach prin art. 202 dispune: nu se rânduiesc după regulă epitropii, acei cari pentru obștești sau însuși a lor trebuință, sunt siliți a se depărta mai mult de un an din țară; — nici în aceste legiuri nu se arată, ce deveneau minorii și averea lor, în acest răstimp, dar din dispozițiunile lor rezultă în mod ca-

tegoric, că înăuntrul termenului fixat de lege, tutorele lipsă nu perdea dreptul său și prin urmare în acel timp nu putea fi vorba de înlocuirea lor și instituirea unei tutele dative.

Pentru evitarea oricărui echivoc, cred că ar fi bine ca cu ocaziunea modificării codului civil, să se adauge la titlul X, un nou articol cu următoarea cuprindere: *în caz de lipsă din țară a tutorelui legal pe un timp mai scurt de un an, Tribunalul va numi minorilor din membrii consiliului de familie, un tutore provizoriu până la înapoarea acestuia, căruia îi va da socoteli de gestiunea sa, iar la art. 385 c. c., relativ la cazurile de destituire din tutelă să se adauge: un al III-lea aliniat în următoarea cuprindere: „sunt destituibili din tutele: tutoarele care și prelungește peste un an șederea sa în străinătate“.*

Chiril Alimănescu

Consilier la Curtea de Apel din București

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNI-UNITE

Audi nfa de la 30 Octombrie 1930

Președinția D-lui Em. Miculescu, Președinte

Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina cu
Universitatea din Cernăuți

CONSTITUȚIONALITATEA LEGILOR. — COMPETINȚA INALTEI CURȚI DE CASAȚIE. — SFERA DE APLICARE A DISPOZIȚIUNILOR ART. 104 DIN CONSTITUȚIE.

CONSTITUȚIONALITATEA LEGILOR. — BUNURI FĂCÂND PARTE DIN PATRIMONIUL UNEI SOCIETĂȚI DE DREPT PRIVAT. — AFECTAREA LOR LA O ANUMITĂ DESTINAȚIE. — NEINDEPLINIREA CERINTELOR CONSTITUȚIEI ÎN MATERIE DE EXPROPRIERE. — ART. 15, I ȘI 104 DIN CONSTITUȚIE. — ART. 1 ȘI 2 AL LEGII DIN 16 MAI 1927.

1° Dispozițiunile art. 104 din Constituție potrivit cărora Curtea de Casație are dreptul să judece în secțiuni-unite constituționalitatea legilor și să declare inaplicabile pe acelea cari sunt contrarii Constituțiunei, având un caracter general, urmează ca acest text trebuie să se aplice oricăror lucrări ale Puterii legiuitoare, care sunt alcătuite după normele de alcătuire a legilor și cu denumirea de legi, fie că ele cuprind o lege în înțelesul clasic de regulă socială obligatorie, amânând de la Puterea legiuitoare, fie că ele conțin dispoziții privitoare la bunurile Statului, sau autorizații referitoare la alte persoane juridice.

2° Dacă Statul poate da bunurilor din patrimoniul său destinația pe care o crede mai nemerită, afectând anumite imobile unora sau altora din serviciile sale, atunci însă când bunurile aparțin unei persoane juridice de drept privat, cu organizație și patrimoniu distinct, Statul nu mai poate dispune de acele bunuri nici chiar pentru satisfacerea unui scop de interes obștesc, de cât cu respectarea dis-

pozițiunilor art. 17 din Constituție referitoare la expropriere.

Legea din 16 mai 1928 trecând anumite imobile care aparțineau societății pentru cultura și literatura română în Bucovina, în patrimoniul Universității din Cernăuți, fără ca această transmitere de proprietate să se facă cu observarea formelor de expropriere, este o lege care violează art. 15 și 17 din Constituție și ca atare inaplicabilă.

No. 56. — Admis recursul făcut de către Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina din Cernăuți în contra sentinței Tribunalului Cernăuți cu No. R. II 195 din 14 Iulie 1928, dată în proces cu Universitatea din Cernăuți.

S'au prezentat D-nii avocați Spulber și Herovanu din partea societății recurente, D-ni avocați Moraru și T. Nițeanu din partea Universității intimat, și D-l avocat C. Alexianu din partea Ministerului Instrucțiunii publice.

S'a citit raportul făcut în cauză de D-l consilier V. Bălășescu

Curtea deliberând,

Având în vedere recursul introdus de Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina, contra sentinței Tribunalului Cernăuți No. R 195/928 din 14 Iulie 1928, prin care cere să se declare neconstituțională legea publicată în Monitorul Oficial No. 106 din 16 Mai 1928.

Având în vedere actele din dosar, susținerile și concluziunile părților și ale D-lui Procuror General.

Având în vedere că din acestea se stabilesc următoarele: În urma unirii Bucovinei, imobilele înscrise în cartea funduară a comunei cadastrale Cernăuți sub No. fascicolelor 2033, 2360 și 2574 au revenit Statului român. Făcându-se lichidarea averilor fostului Ducat, acele imobile au fost trecute în administrația Ministerului Instrucțiunii publice. În urma cererii Inspectorului instrucțiunii regionale din Cernăuți, făcută în baza ordinului Ministerului Instrucțiunii și luând în considerare și autorizarea Ministerului de Interne, Tribunalul Cernăuți Secția VII, prin decizia No. 669/24 din 23 Martie 1925, a dispus intabularea acestor imobile, pe numele Universității din Cernăuți ca proprietară.

În urmă, prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 109 din 10 Mai 1927, arătatele corpuri cadastrale au fost cedate Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina, în schimbul imobilului înscris în fasciculele No. 1102 al cărților funduare din comuna Mărăței, care devenea astfel proprietatea Ministerului. În virtutea acestei legi, judecătoria mixtă din Cernăuți, după cererea Societății numite, a dispus, prin decizia No. 2304 din 2 Iulie 1927, rectificarea intabulării dreptului de proprietate asupra acestei societăți, pentru imobilele din Cernăuți arătate mai sus, iar pentru Ministerul Instrucțiunii pentru imobilul din Mărăței.

Universitatea din Cernăuți a făcut contra acestei deciziuni recurs, care i-a fost respins în temeiul legii din 1927, de Tribunalul Cernăuți Secția II-a, prin decizia No. 327 din 24 Februarie 1928, atacată cu recurs în casare pentru neconstituționalitate.

Intervine, însă, o nouă lege, publicată în Monitorul Oficial No. 106 din 16 Mai 1928, prin care a fost abrogată legea din 1927 pentru cedarea acelor corpuri cadastrale către societatea recurentă și s'a dispus să se rectifice transcrierea dreptului de proprietate, cu privire la ele, pe numele Universității din Cernăuți.

Rectificarea a fost încuviințată de judecătoria mixtă Cernăuți, prin încheierea No. 2116 din 9 Iunie 1928, atacată de societate cu recurs, care a fost respins de Tribunalul Cernăuți Secția II-a, prin sentința No. K II 195/2/28 din 14 Iulie 1928.

Sentința Tribunalului a fost atacată cu recurs înaintea Curții de Casație. Aceasta, prin decizia Secțiunii I-a, No. 564 din 5 Martie 1929, a respins toate motivele de casare, afară de acela pentru neconstituționalitatea legii din 16 Mai 1928, pe care l-a înaintat spre judecare Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți.

Societatea invocase neconstituționalitatea și înaintea instanțelor de fond și, în acest sens, a adresat și direct Inaltei Curți cererea înregistrată la No. 12504/928 din 14 Iunie 1928, cerere care are același obiect cu recursul de azi.

Având în vedere că Societatea recurentă susține că legea din 16 Mai 1927 este neconstituțională, deoarece violează art. 15 și 17 din Constituție, întrucât, fără expropriere făcută în chip legal, i-au luat proprietatea arătatelor imobile, desființând schimbul intervenit între ea și Minister și fără vre-o justă și prealabilă despăgubire fixată de Justiție; că, legea din 1928 nu e simplu act de autoritate și nu poate fi vorba de afectarea unui bun, cum susțin intimații, căci ea nu îndeplinește un serviciu public al Statului.

Având în vedere că Universitatea din Cernăuți și Ministerul Instrucțiunii Publice intervenient în cauză, au susținut că actul atacat nu este o lege propriu zisă, ci un act de autoritate și, ca atare, nu intră în competența secțiilor-unite; că, de altă parte, în speță este vorba nu de o expropriere, ci de o afectare a unui bun al Statului, pe care o poate schimba după interesele sale; că, Universitatea era proprietară în baza intabulării anterioare legii din 1927, care trecea în patrimoniul societății acele imobile, așa că acea lege era neconstituțională; că, cea din 1928 n'a făcut decât să se repună Universitatea în drepturile sale, astfel că această din urmă lege nu este neconstituțională.

Având în vedere că D-l. Procuror General a pus concluziuni în sensul că legea e neconstituțională, întrucât au fost violate art. 15 și 17 din Constituție.

Având în vedere că, prin legea din 16 Mai 1928, atacată ca neconstituțională, se prevăd următoarele:

„Art. 1. Legea pentru cedarea corpurilor cadastrale, fasciculele No. 2033, 2360 și 2574 ale cărții „funduare Cernăuți către Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina din Cernăuți, promulgată prin decretul regal No. 1491 din 19 Mai 1927 și publicată în Monitorul Oficial No. 109 din 20 Mai 1927, se abrogă.

„Art. 2. — Pe temeiul prezentei legi, se va rectifica de către autoritatea competentă, transcrierea „dreptului de proprietate din cartea funduară din „Cernăuți, făcându-se transcrierea pe numele Universității locale“.

Având în vedere că, potrivit art. 104 din Constituție, Curtea de Casație în Secțiuni Unite are dreptul de a judeca constituționalitatea legilor și a declara inaplicabile pe acelea care sunt contrare Constituției.

Considerând că, textul fiind general, nu este nici o rațiune ca să se creeze anumite distincțiuni; că, acest text trebuie să se aplice oricăror lucrări ale Puterii legiuitoare, care sunt alcătuite după normele de alcătuire a legilor și cu denumirea de legi, fie că ele copriind o lege în înțelesul clasic de regulă socială obligatorie, emanând dela Puterea legiuitoare, fie dispoziții privitoare la bunurile Statului, fie autorizații referitoare la alte persoane juridice; că, astfel fiind, legea de față intră în prevederile art. 104 din Constituție și Inalta Curte de Casație în Secțiuni Unite este competentă să-i cerceteze constituționalitatea.

Considerând că din citata lege, publicată la 16 Mai 1928, rezultă clar că imobilele cadastrale arătate au fost trecute din patrimoniul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina în patrimoniul Universității din Cernăuți.

Considerând că este netăgăduit că Statul poate da bunurilor din patrimoniul său destinațiunea pe care o crede mai nemerită; că el poate afecta anumite imobile unora sau altora din serviciile sale, schimbând această afectare ori de câte ori va socoti necesar; că, aceasta poate fi făcută fie prin lege, fie prin alte procedee, însă numai pentru ceea ce este în patrimoniul său.

Considerând că, în speță, nu poate fi vorba de o astfel de afectare, cum s'a susținut, pentru că Societatea recurentă nu face parte din serviciile Statului, nu este un organ al acestuia și nici măcar un desmembrământ al lui cu personalitate juridică; că, deș urmărește satisfacerea unui scop de interes obștesc dar este o persoană juridică de drept privat, cu organizația și cu patrimoniul ei distinct;

Că, de altfel, însăși Universitatea și Ministerul Instrucțiunii atacă, prin recurs separat, tot pe aceeași, cale și pentru același motiv, neconstituționalitatea legii anterioare dela 10 Mai 1927, așa că chiar părțile, care le invocă, nu cred temeinic aceste obiecțiuni referitoare la competența Inaltei Curți și la afectarea bunurilor

Considerând că aceste imobile deveniseră proprietatea Societății, în urma schimbului intervenit între ea și Stat și în baza legii din 10 Mai 1927;

Că, Statul era îndreptățit să dispună atunci de acele bunuri, făcând schimb și trecându-le prin lege în patrimoniul Societății;

Considerând că, deși în 1925 intervenise o intabulare cu privire la arătatele corpuri cadastrale, pe numele Universității din Cernăuți, dar Statul nu-și pier-

duse dreptul asupra lor, pentru că acea intabulare se făcuse în baza unei adrese a Ministerului Instrucțiunii și desigur că nu în acest chip se poate dispune de patrimoniul Statului; că, incorporările în registrele funciare trebuiesc făcute în baza unor titluri juridice valabile. (§ 26, 27 și 31 din legea generală a registrelor funciare).

Considerând că Statul, socotindu-se prejudiciat prin acea incorporare, era în drept — potrivit art. 61—62 din legea registrelor funciare — să intenteze, în orice caz, acțiune pentru desființarea incorporării, în timpul cerut de codul civil pentru prescripțiune; că, nimic n'a împiedicat, însă, ca să-și valorifice dreptul său, printr'o procedură deosebită, pe calea legii speciale din 10 Mai 1927, prin care, derogându-se dela rândurile legii generale a regulilor funciare, să se stabilească alt mijloc, rectificarea incorporării, așa cum prevede art. 2 al menționatei legi; că, Universitatea ar fi fost îndreptățită să se plângă contra acestei legi numai dacă intabularea dreptului ei ar fi fost întemeiată pe un titlu de drept valabil și acele imobile ar fi intrat în patrimoniul ei în mod legal.

Considerând că, odată ce este stabilit că Societatea era proprietară asupra imobilelor specificate, ea avea dreptul la toate garanțiile prevăzute de Constituție și legi.

Considerând că, după art. 17 din Constituție, proprietatea de orice natură, precum și creanțele contra Statului sunt garantate.

Considerând că garanția principală a proprietății constă în aceia că nici o lege nu poate înființa pedeapsa confiscării averilor (art. 15) și nimeni nu poate fi expropriat, decât pentru cauză de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire stabilită de justiție; că, și Constituția actuală, ca și cele anterioare, a specificat anume cazurile de utilitate publică, lăsând posibilitatea să se mai stabilească și altele, însă numai prin legi votate cu majoritate de 2 treimi.

Considerând că, în speță, prin legea din 16 Mai 1928 — după cum s'a arătat — s'au trecut imobilele în discuție din patrimoniul Societății recurente în al Universității; că, această transmitere de proprietate s'a făcut, fără a se proceda, dacă era cazul, la o expropriere, cu formele legale, în schimbul unei juste și prealabile despăgubiri fixată de Justiție și s'a ajuns — cu chipul acesta — la o adevărată confiscare.

Că, prin urmare, Puterea legiuitoare a luat proprietatea Societății fără observarea normelor constituționale, prevăzute pentru garantarea acestui drept, violând astfel art. 15 și 17 din Constituție.

Că, deci, legea din 16 Mai 1928 trebuie declarată neconstituțională și inaplicabilă.

Că, dar, urmează a admite recursul Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina și a declara fără efect înscrierea Universității din Cernăuți, ca proprietară asupra corpurilor cadastrale specificate, înscriere făcută în baza acelei legi și confirmată prin sentința K. II No. 195 din 14 Iulie 1928 a Tribunalului Cernăuți.

Pentru aceste motive admite.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 2 Iulie 1930

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, Prim-Președinte

Veturia Lelia Bancheriu cu Ministerul Sănătății

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — FUNCȚIONAR PUBLIC. — NUMIRE CONCOMITENTĂ CU PUNEREA ÎN APLICARE A STATUTULUI FUNCȚIONARILOR. — NEPREZENTARE LA EXAMEN. — DACĂ VIȚI IAZĂ NUMIREA. — ART. 1 LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV. — ART. 37 LEGEA PENTRU STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — FUNCȚIONAR PUBLIC. — ÎNAINȚARE ÎNTR'UN GRAD SUPERIOR. — DACĂ IMPLICĂ CONFIRMAREA SA ÎN FUNCȚIUNE.

1° Este legală numirea unui funcționar public, chiar și fără examenul prevăzut de art. 37 din statutul funcționarilor, dacă această numire s'a făcut concomitent cu punerea în aplicare a Statutului, deoarece în asemenea împrejurări prezentarea la examen era o imposibilitate de fapt, comisiunea examinatoare nefiind încă constituită.

2° Faptul că un funcționar public a fost înaintat într'un grad sau clasă superioară, implică în mod necesar și confirmarea sa în funcțiune, de oare ce înaintarea legal făcută, este atestațiunea cea mai categorică din partea autorității, că acel funcționar îndeplinește condițiunile pentru a fi confirmat.

No. 1000.— Admis recursul făcut de către Veturia Lelia Bancheriu în potriua Deciziei Curții de Apel din București în proces cu Ministerul Sănătății.

Curtea deliberând,

Având în vedere că prin decizia atacată cu recurs. Curtea de Apel a respins ca nefondată acțiunea în contencios îndreptată de recurentă contra deciziei Ministerului Sănătății Publice prin care a fost pusă în disponibilitatea din funcțiunea de sub-șef de birou cl. I, pe care o ocupa la acel minister.

Că pentru a respinge acțiunea, Curtea motivează că recurenta a fost numită în funcțiune pe ziua de 1 Ianuarie 1924, deci sub imperiul statutului Funcționarilor Publici, care prin art. 37 prevede, că nimeni nu poate fi numit în funcțiune decât pe baza unui examen de capacitate, examen pe care recurenta nu l'a depus, așa că numirea sa fiind ilegală, nu a putut deveni stabilă prin înaintările posteroare ce a obținut.

Având în vedere că prin motivele de casare recurenta susține că, deși a fost numită fără examen, totuși numirea sa a fost legală fiind făcută concomitent cu punerea în aplicare a statutului Funcționarilor Publici. 1 Ianuarie 1924, când nu s'a putut ține examenul din imposibilitate de fapt, nefiind încă constituită comisiunea examinatoare; că apoi deși nu a fost confirmată, în mod expres definitivă, totuși fiind avansată de două ori, la gradul de sub-șef de birou cl. II, și apoi la cl. I, prin aceste înaintări a obținut în mod implicit și stabilitatea.

Considerând că, deși potrivit art. 37 din statutul Funcționarilor Publici, nimeni nu poate fi numit într-o funcțiune publică decât pe baza unui examen de capacitate, totuși această dispozițiune nu-și poate avea aplicațiunea față de recurentă, care a fost numită, cum constată Curtea de Apel, chiar pe ziua de 1 Ianuarie 1924, adică, concomitent cu punerea în aplicare a statutului, astfel că dânsa nu s'a prezentat la examen nu din vina ei, ci din cauză că pe acea zi, comisiunea examinatoare nefiind încă constituită, examenul nu s'a putut ține dintr'o imposibilitate de fapt, neimputabilă recurentei; că deci Curtea de Apel a făcut o greșită aplicare a art. 37 din statutul funcționarilor, atunci când a decis că numirea recurentei a fost făcută în mod ilegal, fiindcă nu a depus examenul de capacitate.

Considerând de asemenea că recurenta, deși nu a fost declarată în mod expres stabilă după un an de funcționare, așa cum prevede articolul sus citat, totuși dânsa a dobândit stabilitatea prin faptul că a fost avansată, cum arată Curtea de Apel, din postul de impiegat clasa I la gradul de sub-șef de birou clasa I, cu avizul favorabil al Comisiunei de numiri și înaintări.

Intr'adevăr, înaintarea unui funcționar public într'un grad sau clasă superioară, implică în mod necesar și confirmarea sa în funcțiune, dacă eventual până la data avansării nu a dobândit și confirmarea în prealabil, întrucât înaintarea legal făcută, este atestațiunea cea mai categorică și recunoașterea cea mai formală din partea autorității, a meritelor și capacității funcționarului și prin urmare, și o îndeplinire a condițiilor pentru a fi confirmat.

Că în afară de această considerațiune, Comisiunea de propuneri pentru numiri și înaintări, fiind deopotrivă competente a-și da avizul atât pentru confirmarea, cât și pentru înaintarea funcționarilor, este neîndoios că avizul prin care opinează la înaintare unui impiegat în clasă, cuprinde în mod clar și intențiunea sa, de a confirma pe impiegat în gradul pe care îl are, fiind absolut inutil să se procedă la două formalități consecutive pentru săvârșirea aceluiaș act.

Considerând că, în speță, din decizia atacată cu recurs se constată că recurenta Veturia Lelia Bancheriu a fost avansată diu postul de impiegat clasa I, la gradul de subșef de birou clasa I-a, cu avizul favorabil al Comisiunei de propuneri pentru înaintări, că întrucât prin urmare, înaintarea care a avut de efect și confirmarea în funcțiune, s'a făcut în mod legal, în mod greșit Curtea de Apel a respins ca nefundată acțiunea în contencios intentată de recurent, și deci motivele de casare privitoare la admisibilitatea în principiu a acțiunei în contencios sunt fondate.

În fond.

Având în vedere că prin acțiunea în contencios, recurenta susține că bucurându-se de stabilitate, nu putea fi pusă în disponibilitate din funcțiunea de subșef cl. I decât în condițiunile art. 51, 52 și 53 din legea pentru statutul funcționarilor publici, adică numai cu avizul conform al Comisiunei respective de disciplină, și cum în cazul recurentei nu se constată că această formalitate a fost îndeplinită de către minister, punerea sa în disponibilitate este ilegală și urmează a fi anulată, admitând acțiunea în contencios și invitând Ministerul Sănătății a o reintegra în funcțiunea avută la data punerii sale în disponibilitate și cu începere dela acea dată.

Pentru aceste motive, admite recursul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența de la 9 Februarie 1931

Președinția D-lui N. Ciurea, președinte

Creditul Extern cu Stina Dumitru și Antonio Machinichi

POPRIRE. — CREDITOR POPRIȚOR. — DACĂ POATE DOVEDI CU MARTORI CREANȚA DEBITORULUI POPRIȚOR ÎN CONTRA TERȚIULUI.— ART. 455, 459 ȘI 460 PR. CIVILĂ. — ART. 1191, 1197 ȘI 1198 COD. CIVIL.

În caz când terțiul poprit declară că nu datorează nici o sumă de bani debitorului, creditorul popritor nu poate face prin martori dovada contrară, de cât numai în cazurile excepțional prevăzute în art. 1197 și 1198 c. civil.

Jurnal No. 525. — Respinsă proba ca martori cerută de către societatea „Creditul Extern“ în proces cu Stina Dumitru și Antonio Machinichi.

Curtea,

Asupra probei cu martori cerută de către intimata Societate „Creditul Extern“ în calitate de creditoare popritoare, pentru a face dovada că apelantul Stina Dumitru, terțiu poprit, datorește intimetei Antonio Machinichi, sumele de bani cari au fost poprite, prin procesul-verbal de poprire cu data de 8 mai 1930, încheiat de Virgiliu Popescu, portărel la Tribunalul Ilfov.

Având în vedere că terțiul poprit inginer Dumitru Stino a declarat în instanță că nu datorează debitorului Antonio Machinichi nici o sumă de bani.

Considerând că potrivit art. 459 pr. civilă, terțiu poprit este supus la singura îndatorire de a se prezenta în instanța de validare, ca să declare dacă datorește suma ce s'a poprit.

Considerând că în caz când terțiul poprit declară că nu datorează nici o sumă de bani, a admite proba cu martori creditorului, pentru a face dovada contrarie, ar fi a se admite o dovadă în contra dispozițiilor prohibitive ale art. 1191 cod, civil.

Considerând că într'adevăr, în virtutea articolului 460 pr. civilă, dacă se dovedește că terțiul poprit este dator debitorului, instanța validând poprirea, se operează un transfert judiciar, terțiul poprit devenind debitorul creditorului popritor, căruia urmează el să-platească suma poprită, ast-fel că prin proba cu martori cerută de creditor, s'ar tinde în mod indirect de a se stabili existența unei creanțe în favoarea acestuia și în potriva terțiului poprit, ceea ce potrivit art. 1191 cod civil, nu se poate face decât prin act scris, afară de cazurile excepționale prevăzute de art. 1197 și 1198 cod civil, adică atunci când există început de dovadă scrisă, când creditorului nu i-a fost cu putință să-și procure dovadă scrisă, sau când a pierdut din cauză de forță majoră titlul ce-i servește de dovadă scrisă.

Având în vedere că în speță creditoarea popritoare nu înfățișează Curții nici un început de dovadă scrisă, pe care să-și bazeze cererea probei testimoniale și nici nu se arată că se găsește într'unul din cazurile

exceptate de art. 1198 cod, civil, pentru a putea atrage admisibilitatea acestei probe.

Că deci în asemenea condițiuni Curtea urmează să respingă proba cu cu martori cerută.

Pentru aceste motive respinge.

Semnați: *N. Ciurea, D. Cernescu, S. Rădulescu.*

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S I-a

Audiența din 10 Martie 1930

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

ASIGURARE ÎN CONTRA INCENDIULUI. — DACĂ SE POATE CUMULA INDEMNITATEA CUVENITĂ PE BAZA CONTRACTULUI DE ASIGURARE, CU INDEMNITATEA LA CARE ESTE OBLIGAT AUTORUL DELICTULUI. — ART. 998 ȘI URMĂTORII ȘI 1635 COD. CIVIL. — ART. 442 ȘI URM. COD. COMERCIAL.

Persoana căreia i s'a cauzat o daună prin incendiu survenit din faptul unui terțiu, poate să cumuleze indemnitatea ce-i se cuvine conform art. 998 și următorii codul civil, cu indemnitatea ce i se datorește în baza unui contract de asigurare, de oare ce indemnitatea acordată de Societatea de asigurare are de cauză primele plătite de către asigurat, ori față de autorul delictului această indemnitate nu repară prejudiciu și nici nu'l poate dispensa de reparațiunile la care este ținut.

No. 23. — Respins ca nefundat apelul declarat de Ministerul de Război în contra sentinței civile cu No. 216 din 12 Octombrie 1926 a Tribunalului Fălticeni în proces cu Rone Iancu Samoil și Iancu Samoil.

S'au ascultat D-nii avocați A. Ionescu pentru apelant și Al Carp pentru intimati.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Ministerul de Război în contra sentinței Tribunalului Baea Nr. 216, prin care se admite acțiunea intentată prin petițiunea înregistrată la Nr. 273/1919 cum și cererea adițională prin petiția înregistrată la Nr. 22995/1924, și obligă Ministerul de Război să plătească Ronei Iancu Samoil din Fălticeni suma de unsprezece mii cinci sute lei daune, plus trei mii lei chetueli de judecată.

Având în vedere concluziile părților precum și actele aflate la dosarul cauzei;

Având în vedere că Rone Iancu Samoil cu autorizația soțului său Iancu Samoil prin petițiunea din 5 Ianuarie 1919, a chemat în judecată Ministerul de Război pentru a fi obligat a-i plăti cu titlu de daune suma de 50.000 lei, că prin acțiunea adițională din 24 Septembrie 1924 a cerut ca Ministerul de Război să-i mai plătească suma de 40.000 lei tot cu titlu de daune.

Având în vedere că Ministerul Armatei prin apelul, pe care l'a introdus, a formulat trei motive de apel, că prin concluziile orale puse înaintea Curții, susține că imobilul care a fost distrus de incendiu era dotal, că conform art.1242 c. civ. exercițiul acțiunii îl are soțul, iar nu soția.

Având în vedere că acest motiv, nu este invocat

prin petițiunea de apel : că prin urmare atât conform art. 35 al. c. și art. 37 din legea accelerării din anul 1925 sub imperiu căruia a fost introdus, precum și art. 33 al. c. legea actuală a accelerării, acest motiv nu poate fi discutat;

Având în vedere că prin primul motiv de apel se susține că; Tribunalul greșit a pus bază pe toate depunerile martorilor propuși de reclamantă și n'a ținut seamă de martori invocați de Ministerul de Război, care făcând parte din trupa cantonată în casa reclamantei era mai în măsură să cunoască adevăratele împrejurări.

Având în vedere că Tribunalul prin sentința apelaată constată că în anul 1919 garnizoana orașului Fălticeni a cantonat un număr de soldați din regimentul 17 Infanterie în casa lui Haim Haimovici; că în noaptea de 19 spre 20 Noembrie 1919, soldații făcând foc, într'o sobă dintr'o cameră ce o ocupau, s'a aprins coșul și apoi casa, iar focul s'a comunicat la casa vecină care era proprietatea reclamantei, casa a fost distrusă în întregime de incendiu: că Tribunalul a apreciat quantumul daunelor cauzate la suma de 15 mii lei din care a scăzut 3500 lei plățiți de societatea de asigurare Națională.

Având în vedere că examinându-se declarațiile martorilor propuși de către reclamantă, precum și declarațiile martorilor invocați de Ministerul de Război, Curtea găsește că constatările făcute de tribunal cu privire la stabilirea faptelor și a daunelor sunt întemeiate, și adoptă considerentele Tribunalului în ce privește aceste constatări;

Că în consecința primul motiv de apel nefiind întemeiat urmează a fi respins.

Având în vedere că prin al doilea motiv de apel Ministerul de Război susține că reclamanta n'a făcut deplina dovadă că ar fi proprietara imobilului, sau că ar fi fost în alt chip prejudiciată prin incendiu, că Tribunalul nu s'a pronunțat asupra acestui mijloc de apărare.

Având în vedere că Tribunalul întemeindu-se pe depunerile martorilor ascultați și pe actele prezentate, stabilește că Rone Samoil a fost proprietara imobilului incendiat.

Având în vedere că din actul dotal autenticat de Tribunalul Suceava sub Nr. 2577 din 28 Iulie 1888, rezultă că imobilul distrus de incendiu a fost proprietatea reclamantei, că partea a doua a acestui motiv de apel nu este de cât repetarea primului motiv; că din faptele expuse rezultă că motivul de apel nu este fondat;

Având în vedere al doilea motiv de apel astfel formulat:

Ministerul a cerut respingerea cereri de daune întru cât reclamanta recunoaște că a primit de la Societatea de asigurare suma de 3500 lei, de unde rezultă că imobilul nu valora mai mult ca această sumă, că dauna fiind reparată prin primirea sumei de la societatea de asigurare, Ministerul Război nu mai poate fi obligat să plătească daune.

Având în vedere că chestiunea care urmează a fi discutată este cea de a se ști dacă persoana căreia i s'a cauzat o daună prin faptul unui terțiu, poate să cumuleze indemnitatea ce i se cuvine conform art. 998 și urm. c. civ. cu indemnitatea ce i se datorește în baza unui contract de asigurare în contra incendiului.

Având în vedere că nu este admisibil ca actul de prevedere a asiguratului să se întarcă în contra sa, și să profite autorului unui delict, sau quasi-delict civil: Că indemnitatea acordată de Societatea de asigurare are de cauză primele plătite de către asigurat, că față de autorul delictului, această indemnitate nu repară prejudiciu și nu-l dispensează de reparațiunile de care este ținut; că conform art. 973 c. civ. convențiunile n'au efect de cât între părțile contractante; de unde rezultă că contractul de asigurare nu poate să profite terțiului care este în culpă; că prin urmare asiguratul are dreptul de a cumula beneficiul contractului cu indemnitatea datorită de autorul daunei;

Având în vedere că Tribunalul a evaluat dauna cauzată de incendiu, la suma de 15.000 lei din care care a dedus suma de 3500 lei primită de reclamantă de la Societatea de asigurare, și a obligat Ministerul de Război la 15.500 lei; că Tribunalul prin urmare nici n'a cumulat indemnitatea diu contractul de asigurare cu despăgubirea datorită de Ministerul de Război conform art. 1000 al. 3 c. civ. ci a scăzut-o din suma ce reprezintă dauna ce i s'a cauzat;

Având în vedere că alegațiunea Ministerului, că suma de 3500 lei acoperea întreaga daună, este neîntemeiată după cum reese din faptele expuse mai sus;

Având în vedere că din faptele expuse rezultă că apelul Ministerului de Război nefiind întemeiat, urmează a fi respins.

Văzând cererea de cheltueli de judecată formulată de către Rone Samoil pe care Curtea apreciind le fixează la suma de una mie lei,

Pentru aceste motive redactate de D-l Prim Președinte, respinge.

Semnați: *D. Volanschi, C. Scripcă, C. G. Lupu.*

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA S. I-a

Deciziunea comercială No. 33/930

Președinția D-lui C. M. Ionescu, Prim-Președinte

Iancu Florescu și Ion Vasilescu cu Banca Populară „Banu Mărăcine“

CAMBIE. — AVAL. — CUM TREBUE EXPRIMAT. — SIMPLA ISCĂLITURĂ PE VERSUL CAMBIEI. — ART. 296 COD. COM.

CAMBIE. — AVAL DAT PENTRU EMITENT. — DACĂ TREBUE EFECTUAT PROTESTUL PENTRU NEPLATĂ, — ART. 296 ȘI 341 C. COM.

1° Cu toate că art. 296 cod. comercial, spune că avalul se exprimă prin cuvintele „pentru aval sau alte asemenea“, aceste adăogiri însă nu sunt imperios cerute și nici lipsa lor nu este prevăzută de lege sub pedeapsă de nulitate astfel că și simpla iscălitură pe verso unei cambii, poate constitui un aval, avân-

du-se în vedere împrejurările în care este dată o asemenea semnătură.

2° Când avalul este dat pentru emitent, efectuarea protestului pentru conservarea acțiunii cambiale nu este cerută de cât numai în cazul prevăzut de art. 341 cod. comercial, când cambia este domiciliată, căci numai atunci lipsa plăței trebuie să fie constatată după regulile stabilite în secțiunea VIII-a, chiar pentru a se conserva acțiunea în contra acceptantului și în contra emitentului.

No. 33. — Respins ca nefundat apelul făcut de Ion M. Vasilescu contra sentinței comerciale cu No. 1777/929 a Trib. Dolj S. III-a în proces cu Iancu Florescu și Banca Populară „Banu Mărăcine“.

Curtea,

Având în vedere apelurile declarate conexe și făcute de către Iancu I. Florescu și Ion M. Vasilescu în contra sentinței comerciale cu No. 1777/1929 a Trib. Dolj secția III-a prin care sunt condamnați primul ca acceptant iar secundul ca avalist să plătească în mod solidar suma de șasezeci mii lei cu procente legale de 12% anual calculat de la scadența Cambiei 26 Septembrie 1929 și până la achitare plus trei mii lei cheltueli de judecată reclamantei Banca Populară „Banul Mărăcine“.

Având în vedere concluziunile părților și actele din dosar.

În ce privește apelul lui Ion M. Vasilescu, în desvoltarea apelului său, susține în prim rând că tribunalul greșit l-a obligat la plata sumei menționată mai sus, socotindu-l avalist, de oarece, după cum se recunoaște chiar de intimată, cuvintele: „Bun pentru aval“ deasupra semnăturii sale din dosul cambiei, au fost adăogate de aceasta, astfel că fiind girant și nefăcându-se protest, s'a făcut acțiunea în contra sa,

Având în vedere că în fapt este necontestat că nu s'a efectuat protest de posesoarea cambiei intimata Banca „Banul Mărăcine“.

Considerând că potrivit art. 277 cod. comercial, proprietatea cambiei cu toate garanțiile și drepturile ce decurg dintr'ansa, se transmite prin gir,

Că în speță, din examinarea cambiei aflată la dosar se constată că această cambie a fost emisă de către Iancu I. Florescu direct în ordinul Băncii Păpulare „Banul Mărăcine“, purtând pe verso semnatura apelantului Ion M. Vasilescu.

Că dar numitul apelant nefiind nici un moment proprietar al acestei cambii, pentruca la rândul său să fi transmis proprietatea unei alte persoane, el nu poate fi considerat ca girant și deci semnătura sa pe verso nu poate avea altă semnificație decât pentru a garanta plata sumei prevăzută în cambie ca dator de aval, întrucât deși art. 296 cod. comercial, spune că avalul se exprimă prin cuvintele pentru aval sau alte asemenea, însă aceste adăogiri nu sunt imperios cerute și lipsa lor nu este prevăzută de lege sub pedeapsă de nulitate, astfel că și simpla iscălitură pe

verso unei cambii poate constitui un aval avându-se în vedere împrejurările în care este dată o asemenea semnătură.

Considerând că în ipoteza când apelantul n'ar fi considerat ca avalist, cum semnătura sa pe cambie nu poate rămâne fără nici un efect juridic, ar urma să fie considerat ca coemitent, or, atunci s'ar găsi într'o situație mult mai dăunătoare, deoarece pe lângă faptul unei obligațiuni la plata cambiei, dar n'ar mai putea să uzeze nici de acțiunea de regres în contra coemitentului său.

Având în vedere că apelantul mai susține că chiar în cazul când ar fi socotit ca avalist, totuși cambia fiind domiciliată, urma să se fi făcut protest.

Considerând că potrivit art. 297 aliniat ultim cod comercial, posesorul cambiei trebuie să îndeplinească în contra dăătorului de aval toate actele care sunt trebuincioase pentru a păstra acțiunea cambială în contra persoanei pentru care s'a dat avalul.

Că în speță, avalul fiind dat pentru emitent, efectuarea protestului pentru conservarea acțiunii cambiale nu este cerută decât pentru cazul prevăzut de art. 341 cod comercial — cambie domiciliată — căci nu mai atunci lipsa plății trebuie să fie constatată după regulile stabilite în secțiunea VIII, chiar pentru a se conserva acțiunea în contra acceptantului și în contra emitentului.

Considerând că potrivit citatului art. 341 pentru ca o cambie să fie considerată domiciliată, trebuiesc îndeplinite două condițiuni :

1) Plata să fie prevăzută în alt loc decât reședința emitentului ori acceptantului.

2) Plata să fie la o altă persoană.

Având în vedere că, în speță, cambia este plătită la domiciliul Băncii Populare „Banul Mărăcine“, adică la însăși primitorul cambiei.

Că fără a mai discuta și obiecțiunea ridicată de intimată că prin alt loc se înțelege altă localitate adică o altă comună osebă de aceia de reședință a emitentului și că în speță domiciliul atât al emitentului cât și al portorului este tot Craiova, însă prin „altă persoană“, nu se poate înțelege chiar primitorul cambiei, adică persoana în ordinul căreia s'a transmis cambia, deoarece, ca domiciliatar nu poate fi considerat decât acel terțiu prin intermediul căruia urmează a se face plata ; ori, în ordinea normală a lucrurilor nu se însărcinează creditorul ași plăti lui însuși.

Dacă domiciliatarul ar fi un posesor al cambiei, altul decât primitorul, s'ar putea zice că și în acest caz cambia ar fi considerată ca domiciliată, deoarece emitentul desemnează în acest caz ca persoană prin mijlocirea căreia are să se facă plata, pe un terțiu, pe când plata la însuși primitorul nu poate avea altă semnificație decât simplu desemnarea locului plății.

Considerând că fiind astfel apelul introdus de Ion M. Vasilescu este nefondat și urmează a fi respins ca atare.

În ce privește apelul lui Iancu Florescu.

Având în vedere că numitul a făcut apelul său pe

hârtie simplă fără a depune taxele de timbru cerute de art. 9 lit. b din legea timbrului adică 396 lei.

Având în vedere că în conformitate cu art. 57 din legea de accelerare a judecăților, numitului apelant dându-i-se un termen pentru depunerea timbrelor apelului și neprezentându se a se conforma acestei îndatoriri, apelul urmează a fi anulat ca netimbrat.

Pentru aceste motive, redactate de Domnul Prim Președinte C. M. Ionescu respinge.

Semnați : C. M. Ionescu, B. Crivetz, N. Ștefănescu.

TRIBUNALUL ILFOV S. I COM.

Audiența de la 31 Ianuarie 1931

Președinția D lui Hariton Udrea, judecător

Ministerul de Domenii cu L. Opreanu.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — INVOCARE ÎNTR'O NOUĂ JUDECATĂ A STINGERII DREPTULUI. — NU EXISTĂ LUCRU JUDECAT CÂND ÎN PRIMA ACȚIUNE NU S'A INVOCAT. — ART. 1201 COD. CIV.

Nu se poate invoca în a doua acțiune autoritatea lucrului judecat, când în prima judecată s'a invocat numai existența dreptului, nu și stingerea lui, cum se invoacă prin a doua, fiindcă această invocare în acțiunea a doua, constituie o cauză nouă a acțiunii

No. 240. Admis acțiunea făcută de Ministerul de Domenii în proces cu L. Opreanu.

Tribunalul,

Asupra acțiunii introdusă de Ministerul de Domenii, contra lui L. Opreanu din Brăila, pentru a se constata că cerealele predate de acesta în anul 1916 consorțiului Austro-German au fost plătite încă din anul 1916 de diferite bănci și că în consecință decizia No. 52/922 a Curții de Apel Galați S. II, nu se mai poate executa contra reclamantei, iar în caz când acțiunea reclamantului nu se admite contra lui L. Opreanu, să fie obligată firma în lichidare Belhes să plătească reclamantului toate sumele, la care acesta a fost obligat către L. Opreanu ;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților ;

Având în vedere că în fapt se stabilesc următoarele ; „Luciliu Opreanu în anul 1919 adresează o petiție Ministerului de Domenii, prin care arată că posedă recipisele emise de fostul consorțiu Austro-German, pentru predarea de cereale făcută de L. Opreanu acestui consorțiu prin comisia de export și vânzarea cerealelor. Pârâtul Opreanu arată apoi că cu ocazia evacuării, cea mai mare parte a arhivei sale din Brăila a fost distrusă și deoarece, din cauza lipsei arhivei nu știe dacă a fost plătit sau nu, roagă Ministerul să cerceteze, dacă a fost plătit sau nu, și în caz că nu a fost plătit, să dispună achitarea sa. Ministerul nu a dat nici un răspuns. Opreanu a chemat în judecată Ministerul. La prima instanță i s'a respins acțiunea ca nesustănută. Opreanu a făcut apel și în fața Curții de

Apel Galați s. II, în ședința din 22 Decembrie 1922, Ministerul a cerut amânarea, pentru motivul că Ministerul nu a fost citat la interogator și apoi la dosar Opreanu a depus o serie de acte în copii, ale căror originale nu s'au comunicat. Curtea a respins cererea de amânare. Ministerul în fond a susținut, că nu s'a dovedit că ar fi existat vre'un raport juridic între Minister și L. Opreanu. Prin decizia No. 52 din 22 Decembrie 1922 Curtea a admis apelul lui Opreanu obligând Ministerul să-i plătească suma de lei 121066 cu procente și cheltueli de judecată.

Prin decizia Curții de Casație S. III No. 1292/925 Ministerul a fost obligat să înscrie această sumă în bugetul său.

După aceasta, Ministerul făcând investigații, găsește că Opreanu a fost achitat de cerealele predate prin bănci din localitate, care primeau ordin de plată de la comisia centrală de export. I se face cunoscut acest lucru lui Opreanu, însă acesta nu dă nici un răspuns. Atunci Ministerul introduce acțiunea de față. În cauză s'a numit o expertiză și după ce în expertiză se arată verificarea făcută de expert în registrele băncilor: Agricole, Banca de Credit Român, Banca Generală Română, Marmorosck-Blank, Banca Sindicatului Ialomița, se ajunge la concluzia de către expert, că, toate sumele au fost plătite la timp. La o ședință anterioară L. Opreanu a invocat autoritatea lucrului judecat. În ședința din 27 Ianuarie c., când s'a desbătut fondul, Opreanu a lipsit. Ministerul pe baza probelor făcute a cerut admiterea acțiunii sale cu cheltueli de judecată;

Având în vedere că acestea fiind faptele, urmează să examinăm dacă în cauză există autoritate de lucru judecat, și înlăturându-se autoritatea lucrului judecat, dacă acțiunea reclamantului a fost dovedită;

Considerând că principiul autorității lucrului judecat se opune, ca ceea ce s'a judecat odată între părți, să mai fie repus în discuție printr'o nouă judecată; că față de acest principiu, urmează să examinăm dacă în speța de față există autoritatea lucrului judecat;

Considerând că se face o distincție, în rezolvarea acestei chestiuni, între situația, dacă în prima judecată s'a stabilit numai un drept, și situația, dacă cu această ocazie s'a judecat și despre stingerea acestui drept; că atunci când s'a invocat stingerea dreptului, există autoritate de lucru judecat și partea nu mai poate printr'o nouă judecată să invoce stingerea dreptului, chiar atunci când s'ar baza pe acte, pe care nu le-a prezentat cu ocazia primei judecăți; că atunci însă când partea n'a invocat stingerea dreptului, ea poate să pornească o nouă acțiune, fiindcă stingerea dreptului, care se discută prin noua judecată, nu s'a discutat înainte; deci acțiunea nouă nu atinge autoritatea lucrului judecat;

Considerând că în contra acestei distincțiuni se invoacă două argumente: 1) se susține, că prin faptul că judecata a recunoscut existența dreptului, prin aceasta ea a stabilit că dreptul nu este nici stins; deci despre o stingere a dreptului nu s'ar mai putea vorbi

prin a doua acțiune, fiindcă prin aceasta s'ar aduce atingere lucrului judecat; și 2) se susține, că orice cauză de liberațiune trebuie propusă cu ocazia primei judecări, fiindcă în altfel, dacă nu sunt propuse, procesele se iau din nou de la început, producându-se din nou pierdere de timp și prin aceasta se atinge încrederea ce trebuie s'o inspire hotărârile judecătorești;

Considerând că răspunsul la prima obiecțiune, este, că dacă la prima judecată s'a stabilit dreptul, prin aceasta nu înseamnă că s'a stabilit și că dreptul nu a fost stins, fiindcă despre stingerea dreptului nu a fost nici o discuție cu ocazia acelei judecăți; despre stingerea dreptului numai în a doua judecată se vorbește; deci cauza acțiunii a doua este deosebită de a celei dintâi; iar răspunsul la a doua obiecțiune este, că echitatea se opune, ca cineva să păstreze un lucru nedatorit.

Având în vedere că în speța de față se stabilește ca Ministerul cu ocazia primei judecăți nu a invocat vre'o cauză de liberațiune a sa; că cu ocazia acelei judecăți numai pârâțul Opreanu și-a stabilit dreptul său; că Ministerul neinvocând liberația sa cu ocazia primei judecăți, el poate prin acțiunea de față să invoce liberațiunea sa, necpunându-se la aceasta autoritatea lucrului judecat, fiindcă după cum s'a arătat, cauza acțiunii sale este liberația, care nu s'a discutat cu ocazia primei judecăți.

Având în vedere că cu actele emanate dela diferite bănci din localitate și expertiza făcută în cauză, ministerul face dovada că pârâțul L. Opreanu a fost plătit pentru cerealele predate în 1916 consorțiului Austro-German; acesta prin urmare nu mai putea să mai primească o plată dela minister, când el a mai fost plătit odată pentru aceste cereale; prin obligarea Ministerului cu ocazia primei judecăți, să-i plătească pârâțului L. Opreanu cerealele predate, acesta s'a îmbogățit fără cauză în dauna Ministerului de Domenii.

Că stabilindu-se aceasta, acțiunea Ministerului având acest fundament, urmează a se admite numai față de pârâțul L. Opreanu, obligându-se acesta să restituie sumele de bani încasate fără o justă cauză.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător Hariton Udrea, admite acțiunea.

Semnați: *Hariton Udrea, Teodor Brăiloiu.*

JURISPRUDENȚA STRAINA

HOTĂRÎRI. — *Interpretare. Senz clar și precis. Judecătorul desesizat.*

Dacă tribunalele pot fi chemate a interpreta oare cari dispozițiuni ale hotărârilor lor când senzul acestora îndoelnic este contestat, este inadmisibil ca sub pretext de a interpreta o hotărâre clară și precisă, una din părți să revină înaintea unei jurisdicțiuni desesizată prin sentința pe care a dat-o și să încerce a prelungi, în prejudiciul adversarului său și în dauna unei bune administrări a justiției, un litigiu asupra căruia se statuase definitiv.

CASS. CH. REQ. 24 Decembrie 1928. *Gaz. du Palais* 31 mars. 2 april 1929. *Rec. des Sommaires de la Jur. Français* 1929 Juin No. 6 pag. 578).

OBSERVAȚIE. — Prima consecință a hotărârii este de a desesiza instanța care a dat-o. Acest principiu constant în drept are origina în dreptul roman și în baza lui judecătorii nu mai pot reveni asupra hotărârii date nici chiar cu consimțământul părților (*Garsonnet et Cézair Bru*. III par 700 éd. 3-ème; *Glasson, Tissier et Morel*, III par. 766 ed. 3-ème *Tocilescu*. Partea III-a 137 pag. 335). Art. 119 Pr. Civ. consacră acest principiu al desistării, care în vechiul nostru drept era nesocotit, astfel în Codicele Ypsilante și în codul Caragea.

Trei consecinți rezultă din acest principiu: instanța nu se mai poate atinge de hotărârile definitive nici spre a modifica dispozitivul, nici spre a schimba un singur cuvânt (*Garsonnet et Cézair Bru* op. cit. par 701) Trei excepțiuni comportă acest principiu: 1) Părțile obscure și îndoelnice ale hotărârii pot fi interpretate de tribunalul care a dat-o și numai de el, însă fără a o modifica. Jurisprudența este ferm stabilită asupra acestui punct (*Cas. civ.* 26 juillet 1921 *Dalloz P.* 1925 1.46; 23 juin 1924, *Dalloz Hébd.* 1924, 531 și *Sirey* 1925, 1.337. *Cass. Gh. Req.* 25 Octobre 1927 *Gaz. du Palais* 1 Noemvrie 1927. *Réc. des Sommaires de la Jur. Franç* 1928, Février No. 846 precum și jurisprudența citată de *Garsonnet* nota 6 pag 401 op. citat). In acelaș senz la noi *C. Apel Buc.* S. III Dec. 11. Mai 1905, *Dreptul* No. 78/905).

2) Judecătorii pot să-și completeze hotărârile lor regulând amănuntele de executare la cari au neglijat de a aviza, spre exemplu a desemna pe judecătorul care va participa la cercetare *Cass. Ch. Req.* 31 Mai 1858, *Dalloz P.* 58,1,407; 3) Tribunalele mai pot să-și rectifice erorile materiale din hotărârile date spre ex; o eroare de calcul (*Cass. Ch. Req.* 21 Octon.bre 1876, *Sirey* 77,1,411; *Cass. civ* 3 avril 1881, *Sirey* 82,1,21; *Cas. civ.* 31 janvier 1911, *Sirey* 1913,1,249 sau o rectificare a pronumelui uneia din părți, atunci când nu este nici o îndoială asupra identității acestora (*Cass. civ.* 9 juillet 1884, *Sirey* 86,1,103) La noi art.292 Pr. Civ. corespunzător art. 287 Proc. civ. geneveză prevede în termeni categorici această posibilitate. Jurisprudența noastră este constantă în acest senz adică cu erorile materiale, asupra cărora nu poate încăpea vr'o contestație sau discuțiuni se pot îndrepta după cererea simplă a părții interesate, de către instanța care a dat hotărârea *Cass. S. III Dec.* 9 Feb. 1910, *Jurispr.* No. 7 din 1910; *Cas. S. I Dec.* 13 Noemb. 1910 și *Cas. S. II Dec* 13 Sept. 1899 *Dan.* Codul de Pr. Civ. Adnotat art. 292. No. 2) Tot așa s'a decis că erorile materiale de redacție asupra calității părților, strecurate într'o ordonanță de adjudecare pot fi îndreptate pe baza unei simple cereri conform art. 292 Pr. Civ *Cas. S. II Dec.* 21 Mart. 1907, *Bul. Cas.* pag. 503) In ce privește erorile materiale făcute asupra unei cifre din dispozitivului hotărârii posibile de rectificat pe calea prevăzută de art. 292 Pr. Civ. a se vedea *Cas. S. I Dec.* 30 April. 1890 și *Cas. S. I Dec.*

din 26 Mai 1890 citate de *Dan.* Cod de Pr. Civ. Adnotat art. 292 No. 7. S'a mai decis încă că trecerea greșită a numelui procuratorului părții constituie încă o eroare materială posibilă de îndreptat pe calea prevăzută de art. 292 Pr. Civ. (*Cas. S. III Dec.* 16 din 9 Ianuarie 1929, *Jur. Gen.* 1929 sp.774 și *Pand. Rom.* 1929, III pag. 67).

D. Cotrutz.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„Contractul în favoarea terților“

Studiu de drept civil român și de drept civil comparat, opera inedită a defunctului *Aurel P. Zeuleanu*, fost conferențiar de drept civil la Facultatea de Drept din Iași, publicată de către soția sa.

Această remarcabilă monografie de 700 pagini a fost dată la iveală, după îndemnul savantului fost profesor al Facultății de Drept din Paris și fost consilier la Casația Franceză, *Ambroise Colin*, lucrare pe care el o califică de savantă.

Prețul de vânzare este de 550 lei, contra ramburs la D-na *Elena Zeuleanu*, *Parcul 11 Iunie, Craiova*,

*

A apărut:

Recursul în Casație și Contenciosul Administrativ.

Un foarte apreciat și util volum de 1200 pagini cuprinzând comentarul legilor Curții de Casație și a Contenciosului Administrativ, după doctrină și jurisprudență, de D-l *C. Hamangiu*, Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, membru onorar al Academiei Române, directorul revistei „*Pandectele Romane*“, cu colaborarea D-lor *Richard Hatschneker* și *George Iuliu*, avocați.

Editura „*Națională*“ S. Ciornei, București, 1930.

Prețul lei 600

„*Curs de Drept Constituțional*“ de *G. Alexianu*, profesor de Drept public la Universitatea din Cernăuți cu o prefață de D-l *Paul Negulescu*, profesor de Drept public la Universitatea din București, membru al Institutului Internațional de Drept public.

D-l Profesor *Alexianu* a dat la lumină într'un frumos volum de 489 pagini cursul său de Drept constituțional pe care de trei ani îl profesază la Universitatea din Cernăuți.

In prefața cu care însoțește acest volum, d-l *Paul Negulescu* constată că „lucrarea este foarte bine concepută, împărțită în mod metodic, materia este tratată cu multă claritate și precisiune. Deși profesor nou, D-l *Alexianu* dovedește, în lucrarea sa, calități remarcabile de metodă“.

„Din citirea lucrării se desprinde impresiunea, mai bine zis convingerea, a unei puternice erudițiuni, a unei inspirațiuni democratice și generoase“.